

מבט לאיראן

29 בנובמבר 2020 – 13 בדצמבר 2020

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ **שר החוץ הסורי החדש, פיצל אלמקדאד, הגיע לביקור רשמי בטהראן.** זהו ביקורו הראשון של אלמקדאד מחוץ לסוריה בתפקידו החדש. במהלך ביקורו באיראן נפגש שר החוץ עם בכירי הממשל האיראני, בראשם הנשיא, שר החוץ, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, יו"ר הפרלמנט ושר ההגנה.
- ◀ על רקע ביקורת גוברת באיראן על כך שהיקף הקשרים הכלכליים בין איראן לסוריה ולעיראק אינו מספק, פרסם הארגון האיראני לפיתוח מסחר נתונים עדכניים בנוגע להיקף היצוא האיראני לסוריה. הנתונים מצביעים על כך, שחרף שיתוף הפעולה המדיני והצבאי הנרחב בין שתי המדינות, **איראן אינה נכללת בין חמש היצואניות העיקריות של סחורות ושירותים לסוריה.**
- ◀ שגריר איראן בעיראק, אירג' מסג'די, אישר בריאיון טלוויזיוני, כי **מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, ביקר לאחרונה בעיראק ונפגש עם בכירים עיראקים.** השגריר הצהיר, כי קשריה של איראן עם הסיעות בפרלמנט העיראקי לא נועדו להחליש את הממשלה, אלא דווקא לחזק אותה ואת שיתוף הפעולה בין הקבוצות והעדות השונות במדינה.
- ◀ קצין בכיר בכוח קדס של משמרות המהפכה מת מקורונה, בה נדבק במהלך שליחות בעיראק. עבד אלרסול אסתואר מחמוד-אבאדי (Abdolrasoul Ostovar Mahmoudabadi), נלחם בשנים האחרונות בסוריה ובעיראק והיה מקורב למפקד כוח קדס לשעבר, קאסם סלימאני.
- ◀ סוכנות הידיעות "רויטרס" דיווחה על הרחבת **מאמצי איראן לבסס את השפעתה הדתית בעיראק באמצעות פיתוח המקומות הקדושים לשיעה במדינה.** עבודות הפיתוח הן חלק ממאמצי איראן לבסס את השפעתה בעיראק באמצעות "עוצמה רכה" וכן לקדם את האינטרסים הכלכליים שלה במדינה באמצעות עידוד תיירות דתית בין שתי המדינות.

המעורבות האיראנית בסוריה

- ◀ שר החוץ החדש של סוריה, פיצל אלמקדאד, הגיע ב-6 בדצמבר לביקור רשמי ראשון באיראן. ב-7 בדצמבר נפגש אלמקדאד עם שר החוץ האיראני, מחמד-ג'ואד זריף, ודן עימו בקשרים בין שתי המדינות ובהתפתחויות בזירה האזורית והבינלאומית. השניים הדגישו את הצורך בחיזוק הקשרים בין המדינות ובהרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי ביניהן. זריף הביע תמיכה בהמשך תהליך ההסדרה בסוריה. שר החוץ הסורי הביע תנחומים על מותם בשנה האחרונה של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, ושל מדען הגרעין

האיראני, מחסן פח'ריזאדה, הודה לאיראן על תמיכתה בסוריה במערכה נגד "הטרור והקיצוניות" וגינה את פעילות ארצות הברית באזור (פארס, 7 בדצמבר).

**פגישת שרי החוץ של איראן וסוריה
(פארס, 7 בדצמבר 2020).**

◀ בהמשך ביקורו נועד אלמקדאד עם הנשיא חסן רוחאני, עם יו"ר הפרלמנט האיראני, מחמד באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf), עם יועצו לעניינים בינלאומיים של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), עם מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, ועם שר ההגנה, אמיר ח'אתמי (Amir Khatami).

◀ הנשיא רוחאני הדגיש בפגישתו עם שר החוץ הסורי את תמיכתה הנמשכת של איראן ב"בעלת בריתה האסטרטגית", סוריה "עד לניצחון הסופי". הוא ציין, כי המאבק ב"כובשים הציונים" ובטרור הוא יעד משותף לשתי המדינות (תסנים, 8 בדצמבר).

**פגישת הנשיא רוחאני עם שר החוץ הסורי
(תסנים, 8 בדצמבר 2020).**

◀ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי שמח'אני מתח בפגישתו עם אלמקדאד ביקורת חריפה על נוכחות ארצות הברית בסוריה ואמר, כי היא נועדה לבזוז את הנפט, לשמור על ביטחון "המשטר הציוני" ולהרחיב את תאי דאעש באזור. כמו כן, קרא שמח'אני להתגייסות הקהילה הבינלאומית נגד ישראל והצהיר, כי העולם יהיה בטוח יותר ללא "המשטר הציוני". הוא גינה את שליטי מדינות ערב החותרים לנרמל את יחסיהם עם ישראל

ואמר, כי גורלם לא יהיה טוב יותר מזה של שליט לוב לשעבר, מועמד קד'אפי, ושל שליט סודאן, עמר אלבשיר (פארס, 8 בדצמבר).

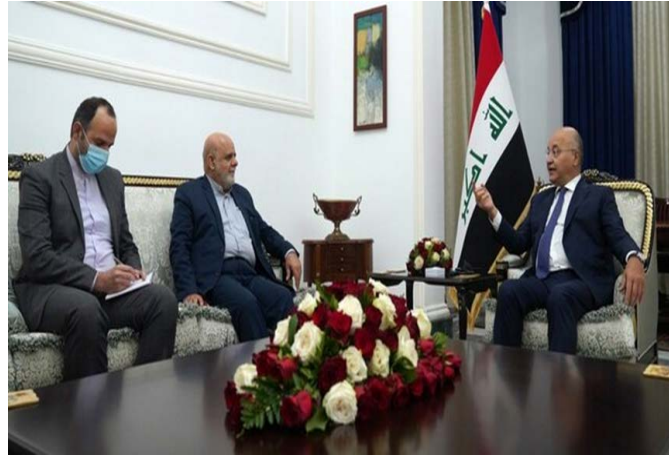
◀ דובר משרד החוץ האיראני, סעיד ח'טיבזאדה (Saeed Khatibzadeh), הכחיש את הדיווח על חיסולו של מפקד במשמרות המהפכה בתקיפת מל"ט בגבול סוריה-עיראק. הוא ציין, כי לא שמע על כך וכי נראה שמדובר בדיווח כוזב (אירנ"א, 1 בדצמבר). כלי תקשורת ערבים דיווחו ב-30 בנובמבר מפי מקורות ביטחוניים עיראקים, כי מפקד בכיר במשמרות המהפכה, מסלם שהדאן (Muslim Shahdan), נהרג בתקיפת מל"ט, שתקף את מכוניתו והרג אותו ושלושה אנשים נוספים שהיו בתוכה זמן קצר לאחר שעבר את מעבר הגבול אלקאא'ם בין עיראק לסוריה.

◀ פרזאן פילתן (Farzan Piltan), מנכ"ל לענייני מדינות ערב ואפריקה בארגון לפיתוח מסחר של איראן, עדכן, כי בשבעת החודשים הראשונים של השנה האיראנית הנוכחית (מרץ-אוקטובר 2020) הגיע היקף היצוא האיראני לסוריה ל-73 מיליון דולרים. הוא ציין, כי חלה עלייה ביצוא צינורות, כבלי נחושת, סוגים מסוימים של מוטות ברזל ופלדה ותרופות ביחס לשנה שעברה, ולעומת זאת חלה ירידה ביצוא חלקי רכב, חלקי טורבינות, שמרים וחלב יבש. פילתן הצביע על ההיקף הנמוך יחסית של יצוא איראני לסוריה ביחס ליצוא התורכי לסוריה, שעמד נכון לספטמבר 2020 על למעלה מ-112 מיליון דולרים. נתוני היצוא לסוריה מצביעים על כך, כי חרף הקשרים המדיניים והצבאיים הנרחבים בין איראן לסוריה, איראן אינה נכללת בין חמש היצואניות העיקריות של סחורות ושירותים לסוריה (אקתצאד אונליין, 4 בדצמבר).

◀ נתוני היצוא האיראני לסוריה מתפרסמים על רקע ביקורת גוברת בעיתונות האיראנית על כך שהיקף הקשרים הכלכליים בין שתי המדינות אינו מספק וכי איראן אינה ממלאת תפקיד מרכזי בשיקומה הכלכלי של סוריה על אף הסיוע הרב, שהעניקה לה במהלך מלחמת האזרחים, וחרף שורת הסכמים להגברת שיתוף הפעולה הכלכלי, שנחתמו בין המדינות בשנים האחרונות.

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ נשיא עיראק, ברהם צאלח, נפגש ב-2 בדצמבר עם שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), וגינה את חיסולו של מדען הגרעין האיראני, מחסן פח'ריזאדה. השניים דנו ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות המדיניות באזור. צאלח קרא להימנע מהחרפת המתיחות והדגיש את הצורך בשמירת הביטחון והיציבות באזור. מסג'די הדגיש בפגישה את תמיכת ארצו ביציבות עיראק ובחיזוק הקשרים הכלכליים והחברתיים בין שתי המדינות (איסנ"א, 2 בדצמבר).

**פגישת נשיא עיראק עם שגריר איראן בבגדאד
(איסנ"א, 2 בדצמבר 2020).**

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די, אישר בריאיון לערוץ הטלוויזיה "אלעאלם" (5 בדצמבר), את דבר ביקורו לאחרונה של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, בעיראק. מסג'די ציין, כי קאא'ני נפגש עם ראש ממשלת עיראק, מצטפא אלכאט'מי; עם נשיא עיראק, ברהם צאלח; ועם כמה בכירים עיראקים נוספים ודן עימם בסוגיות מדיניות, ביטחוניות וכלכליות ובחזוק שיתוף הפעולה הביטחוני בין שתי המדינות. הוא הדגיש, כי איראן אינה מתערבת בעניינים הפוליטיים הפנימיים בעיראק, אך ציין, כי קיימים קשרים טובים בין הסיעות העיראקיות ואיראן וטבעי הדבר שהן יקיימו עימה התייעצויות. פעילות איראן בעיראק לא נועדה, לדבריו, להחליש את הממשלה, אלא דווקא לחזק אותה ואת שיתוף הפעולה והאחדות בין הקבוצות הפוליטיות והעדות השונות במדינה. מסג'די הזהיר מפני פעולה צבאית אמריקאית נגד המיליציות השיעיות בעיראק ואמר, כי פעולה אמריקאית נגד "קבוצות ההתנגדות" תיענה בתגובה חריפה מצד קבוצות אלה.

**שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די
(אלעאלם, 5 בדצמבר 2020).**

◀ דובר משרד החוץ העיראקי, אחמד אלצחאף, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות הרוסית "ספוטניק", כי הועדה לחילופי מודיעין, הכוללת את עיראק, איראן, רוסיה וסוריה, ממשיכה בעבודתה במסגרת המערכה נגד הטרור. הוא ציין, כי שיתוף הפעולה הביטחוני בין המדינות במסגרת הועדה, הכוללת את הנספחים הצבאיים של איראן, רוסיה וסוריה בבגדאד ונציג עיראקי, החל בשנת 2015 ונמשך עד היום (אלעאלם, 6 בדצמבר). במהלך פגישה, שהתקיימה ביוני 2020 בין הנספח הצבאי האיראני בבגדאד, מצטפא מראדיאן (Mostafa Moradian), לרמטכ"ל העיראקי, עבד אלאמיר יאראללה (Abdul Amir Yarallah), ביקש רמטכ"ל עיראק להרחיב ולחזק את שיתוף הפעולה המודיעיני במסגרת הוועדה המרובעת, שהוקמה לצורך חילופי מודיעין ותיאום המאבק בדאעש (אירנ"א, 23 ביוני).

◀ עבד אלרסול אסתואר מחמוד-אבאדי (Abdolrasoul Ostovar Mahmoudabadi), קצין בכיר בכוח קדס של משמרות המהפכה, מת מקורונה, בה נדבק במהלך שליחותו בעיראק. סוכנות הידיעות "תסנים" דיווחה, כי אסתואר, שמילא תפקידים שונים במשמרות המהפכה מאז מלחמת איראן-עיראק, היה מקורב למפקד כוח קדס של משמרות המהפכה לשעבר, קאסם סלימאני, ונלחם במסגרת כוח קדס בסוריה ובעיראק. הוא היה ממקימי יחידת הכוחות המיוחדים "צאברין" של משמרות המהפכה. בדיווח לא נמסר מה היתה שליחותו בעיראק, במהלכה נדבק הקצין הבכיר בקורונה. ריאותיו של מחמוד-אבאדי נפגעו מנשק כימי במהלך מלחמת איראן-עיראק (תסנים, 6 בדצמבר).

עבד אלרסול אסתואר מחמוד-אבאדי
(תסנים, 6 בדצמבר 2020).

◀ סוכנות הידיעות "רויטרס" דיווחה על הרחבת מאמצי איראן לבסס את השפעתה הדתית בעיראק באמצעות פיתוח המקומות הקדושים לשיעה במדינה. בכתבה נרחבת, שפרסמה הסוכנות (2 בדצמבר), דווח, כי איראן משקיעה מאות מיליוני דולרים בפרויקט לפיתוח ולהרחבת קבר האמאם חוסין בכרבלאא'. הפרויקט מובל על-ידי חסן פלארכ (Hassan Pelarak), העומד בראש "המטה לשיפוץ המקומות הקדושים", שהוקם בהנחיית מנהיג איראן ומנוהל באמצעות אנשי משמרות המהפכה, ועל-ידי קרן "כות'ר" (Kowsar). המטה, שנועד לשפץ את המקומות הקדושים לשיעה בעיראק ובסוריה, משמש ערוץ סיוע לפעילות כוח קדס של משמרות המהפכה, ובכלל זה להעברת אמצעי לחימה למיליציות השיעיות הנתמכות על-ידי איראן.

חסן פלארכ, ראש "המטה לשיפוץ המקומות הקדושים"
(מהר, 7 בספטמבר, 2020).

◀ עבודות הפיתוח באתר הן חלק ממאמצי איראן לבסס את השפעתה בעיראק באמצעות "עוצמה רכה" וכן לקדם את האינטרסים הכלכליים שלה באמצעות עידוד תיירות דתית בין איראן לעיראק. פעילותו של פלארכ נמשכת חרף הכללתו ברשימת הסנקציות של ארצות הברית והוא ממשיך לבקר בכרבלאא' על מנת לפקח על עבודות הפיתוח. בנוסף לפעילות הפיתוח של קבר האמאם חוסין בכרבלאא', מבצעת איראן באמצעות מספר חברות קבלניות עבודות פיתוח של אתרים דתיים גם בנג'ף, בבגדאד ובסאמארא' שבצפון עיראק. כמו כן, מעורבת קרן כות'ר בפרויקטים תשתיתיים נוספים, כולל בתחום האנרגיה, למשל הקמת תחנת כוח בעיר בצרה.

המעורבות האיראנית בתימן

◀ משרד האוצר האמריקאי הודיע על הטלת סנקציות על שגריר איראן בתימן, חסן אירלו (Hassan Irlu) (רויטרס, 8 בדצמבר). אירלו, שהשתייך בעבר לכוח קדס של משמרות המהפכה, מונה כשגריר החדש של איראן בתימן בסוף אוקטובר 2020. קודם למינויו כשגריר שימש אירלו במשך חמש שנים כסגנו לענייני תימן של יועצו המיוחד של שר החוץ האיראני (אלעאלם, 27 באוקטובר). בתגובה להודעת ארצות הברית, הודיע משרד החוץ האיראני על הטלת סנקציות על שגריר ארצות הברית בתימן (פארס, 9 בדצמבר).

חסן אירלו, שגריר איראן בתימן
(פארס, 9 בדצמבר 2020).